

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Informasjonssak
Møtesaksnr.: 3/2021
Møtenr.: I-sak 1
Møtedato: 04. mai 2021
Notatdato: 27. april 2021
Arkivsaksnr.:
Saksansvarlig: Studiedirektør Hanna Ekeli
Saksbehandler: Seksjonsleder Kristin Fossum Stene

Status for UiOs arbeid med studenters psykiske helse

Henvisning til lovverk, plandokumenter og tidligere behandling i styret

UiO har i Strategi2030 mål om å arbeide systematisk for å skape et trygt og godt arbeids- og læringsmiljø. Basert på kunnskap om det store frafallet ved UiO, særlig første studieår og undersøkelser som beskriver en forverring av studentens psykiske helse, ble det innarbeidet et eksplisitt mål i Strategi2030 om å legge til rette for en god studentopplevelse som gir sterk faglig og sosial tilhørighet til universitetet og til Oslo som studentby. I Årsplan 2021-23 har styret vedtatt at tiltak som ivaretar studentenes psykiske helse skal prioriteres (tiltak 25).

Studentrepresentantene i Universitetsstyret har bedt om en redegjørelse for hvordan UiO arbeider med studentenes psykiske helse.

Hovedproblemstillinger i saken

God studentoppfølging er et sentralt strategisk mål for UiO uavhengig av pandemisituasjonen, men oppfølging av studentene har vært vår største utfordring og bekymring under Koronaen. Mye digital undervisning og strenge smitteverntiltak i samfunnet krever nå en ekstra innsats på dette feltet. I det vedlagte notatet redegjør Studieavdelingen for noen viktige tiltak i 20/21, inkludert tilbud til UiOs studenter innenfor SiOs ansvarsområde.

I løpet av våren 2021 har Kunnskapsdepartementet tildelt UH-institusjonene og samskipnadene ekstra midler for oppfølging av studentene. Arbeidet med å sette i gang prosjekter for å utnytte disse midlene på en god måte er nylig igangsatt, og det arbeides aktivt i regi av SiO og på alle fakulteter.

Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Hanna Ekeli
studiedirektør

Vedlegg: Notat - Status for UiOs arbeid med studenters psykiske helse

FRA
UNIVERSITETSDIREKTØREN

FREMLEGGNOTAT

Møtesaksnr.: I-sak 1
Møtedato: 4. mai 2021
Notatdato: 27. april 2021
Arkivsaksnr.:
Saksbehandler: Kristin Fossum Stene

TIL
UNIVERSITETSSTYRET

Status for UiOs arbeid med studenters psykiske helse

Universitetsstyret har bedt om en redegjørelse for hvordan UiO arbeider for studenters psykiske helse. Studieavdelingen tolker dette bredt og redegjør for en rekke forebyggende tiltak som er iverksatt for å fremme studentenes helse og trivsel, i tillegg til tilbud for studenter som strever. Dette notatet gir en kort beskrivelse av feltet og tegner opp noen hovedlinjer i arbeidet fra et studieadministrativt ståsted. Gitt UiOs størrelse og mangfold er det vanskelig å gi et fullt ut dekkende bilde av det arbeidet som gjøres i fagmiljøene.

Det er viktig å påpeke at god studentoppfølging er et sentralt strategisk mål for UiO uavhengig av pandemisituasjonen, men at oppfølging av studentene har vært vår største utfordring og bekymring under Koronaen. Koronasituasjonen med mye digital undervisning og strenge smitteverntiltak i samfunnet krever en ekstra innsats på dette feltet.

Under redegjør vi for noen viktige tiltak i 2021, inkludert tilbud til UiOs studenter innenfor ansvarsområdet til Studentsamskipnaden i Oslo. Nylig tildelte Kunnskapsdepartementet UH-institusjonene og samskipnadene ekstra midler for oppfølging av studentene. Arbeidet med å sette i gang prosjekter for å utnytte disse midlene på en god måte er nylig igangsatt, og det arbeides aktivt i regi av SiO og på alle UiOs fakulteter.

Vi vil vende tilbake til noen av hovedfunnene i denne saken også i styreseminaret i juni.

Nasjonale ekspertgrupper, SHoT-undersøkelsen og oppfølging fra regjeringen

Kunnskapsdepartementet satt høsten 2020 ned en ekspertgruppe som skulle anbefale tiltak som sikrer at studentene ikke faller fra i studiene og for å ta vare på den psykiske helsen. Gruppen leverte sine anbefalinger 23.11.2020 og institusjonene ble bedt om å redegjøre for hvordan anbefalingene skulle følges opp. UiO ga sin tilbakemelding til KD 28.01.2021. De foreslåtte tiltakene er i god overensstemmelse med det arbeidet som er i gang ved UiO. Det er godt samarbeid på tvers av enheter og aktører på universitetet, studentsamskipnaden og studentparlamentet. Samhandlingen under korona har vært preget av god kontakt og stor vilje til å finne løsninger i en vanskelig situasjon. Det er tydelig og sterkt fokus på å ivareta studentenes læringsmiljø og helse i en svært krevende tid både for dem og for UiOs ansatte.

Regjeringen har også bedt en ekspertgruppe se på konsekvensen pandemien har hatt for befolkningens psykiske helse, og foreslå konkrete tiltak for hvor innsatsen bør styrkes for å møte disse utfordringene. Forslagene legges frem i slutten av april.

En tilleggsundersøkelse til Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT)¹ ble gjennomført tidlig i april og lagt frem 26.04. Dette notatet sendes til styret 27.04. Vi har derfor ikke rullet å

¹ <https://www.uio.no/om/aktuelt/aktuelle-saker/2021/viktig-kunnskap-om-studentene-under-pandemien.html>

gjøre en grundigere analyse eller integrere innholdet i årets SHoT i denne saken. Undersøkelsen bekrefter at en høyere andel studenter strever med psykiske plager under pandemien, og de er mer ensomme enn rapportert i tidligere års undersøkelser. Hovedfunnene i SHoT-undersøkelsen bekrefter betydningen av alle tiltak som er satt i gang ved UiO og i SiO.

Kunnskapsdepartementet varsler 26.04. at studenter, sektoren og helselinjen inviteres til et toppmøte før sommeren med studentenes psykiske helse som tema.

Tilrettelegging for fysisk tilstedeværelse på campus

UiO har nå over lang tid opplevd strenge smitteverntiltak i og rundt Oslo, og undervisning har i hovedsak vært avholdt digitalt. Universitetsledelsen har arbeidet opp mot nasjonale og lokale myndigheter for å få åpnet campus, blant annet lesesalsplasser. Muligheten for fysisk tilgang blir sett på som svært viktig for studentens opplevelse av integrasjon i studie- og fagmiljø.

For å overholde nasjonale og lokale smitteverntiltak er kapasiteten i alle undervisningslokaler vurdert i tråd med avstandsregler, og det er innført bookingsystem for lesesalsplasser. I samarbeid med SiO Helse er det innført ordninger for koronatest på campus, inkludert hurtigtest og selvtest. UiO har vektlagt å åpne campus for studenter som trenger ferdighetstrening, laboratorieundervisning osv. Fakultetene tilrettelegger også for studenter med særskilte behov, slik at de kan søke og få innvilget lesesalsplass. Eksempel fra HF-fakultetet er tildeling av plass til studenter med ulike psykiske lidelser og som trengte ro, og studenter som ikke har optimale boforhold for hjemmestudier.

Fakultetene har vært kreative og forsøkt å tilrettelegg for fysiske treff som lar seg gjennomføre innenfor smitteverntiltakene, eksempelvis ved "walk-and-talk"-turer ved MN-fakultetet.

Faglig-sosial oppfølging

KD har som oppfølging av ekspertgruppens rapport tildelt UiO 13,5 millioner kroner til å lønne studenter for å gi faglig oppfølging av andre studenter. Disse midlene er blant annet ment å gå til læringsassistenter og studentmentorer, og andre faglige aktiviteter for å fremme et godt og inkluderende læringsmiljø. Midlene er nylig fordelt til enhetene, som nå er i ferd med å iverksette konkrete tiltak.

Fakultetene har uttrykt en særlig bekymring for situasjonen til studenter som begynte på studiene høsten 2020, og kun har studert under smitteverntiltak. Disse får særlig oppmerksomhet når tiltak for resten av semesteret planlegges, og når de skal tas imot ved semesterstart til høsten.

Når det gjelder nye studenter høsten 2021, er mottaket ved studiestart under planlegging. UiO har lang tradisjon for å tilrettelegge for faglig-sosial integrering i studiemiljøet gjennom fadderordning og lokale arrangementer ved studiestart. Eksempler på pågående arbeid:

Høsten 2020 hadde blant annet SV-fakultetet en ordning med "kollokviefaddere", hvor de sosiale faddergruppene ble avløst av mer faglige læringsassistenter, som videreførte samarbeidet i grupper utover høsten. Flere fakulteter planlegger liknende tiltak høsten 2021.

HF-fakultetet har våren 2021 nedsatt et studentpanel bestående av studenter fra alle instituttene som skal komme med et forslag til konkrete tiltak som skal styrke læringsmiljøet for studentene ved HF. Studentpanelet er nå i gang med å ferdigstille en rapport hvor de blant annet foreslår faglige og sosiale tiltak på fakultet- og instituttnivå.

Ved UV-fakultetet er det opprettet ulike lokale ordninger for tettere oppfølging av programstudenter, blant annet PROMO (profesjonsrettet mentorprogram for lektorutdanningen), SosiaLektorer og PedVerter.

Alle fakultet melder om hyppigere kontakt mellom fakultet og studentutvalgene under pandemien og ulike digitale lavterskeltilbud for å tilrettelegge kommunikasjonen mellom studenter og fagmiljøer.

Sosiale lavterskeltilbud og velferdstilbud gjennom SiO

Universitetet i Oslo tildeler årlig inntil 300.000 kroner til sosiale, kulturelle og faglig relaterte studentaktiviteter rettet mot studentarrangementer ved UiO. Midlene deles ut av en tildelingskomite i samarbeid med SiO Foreninger. Våren 2021 har UiO i tillegg lyst ut stimuleringsmidler med enkel søknadsprosess for fysiske eller lokale arrangementer, bh hvor alle foreninger som har gjennomført eller planlagt tre arrangementer etter søknad får tildelt 3000 kroner uten rapporteringsplikt.

SiO har i løpet av studieåret arrangert en rekke tiltak i studentboligene, blant annet sosiale aktiviteter i jul og påskeferien. Det har vært digitale treningstilbud under nedstenging av campus,

Regjeringen har våren 2021 bevilget 5,2 mill. kroner til SiO for å tilrettelegge for sosiale lavterskeltilbud. Disse skal brukes innenfor SiOs tjenesteområder Bolig, Helse, Trening, Mat og drikke, Barnehage, Karriere. SiO har videre fått tildelt 13, 4 millioner som skal gå til lønn til studenter som skal sørge for gode sosiale tilbud til andre studenter. En stor andel av disse midlene og tilbudene vil komme UiOs studenter til gode. Det er igangsatt et stort prosjekt for å benytte disse midlene til gode studentaktiviteter. UiO er representert i referansegruppe for bruken av midlene, slik at vi kan sikre samarbeid og kommunikasjon om alle ulike tiltak som igangsettes på UiO og i SiO-regi.

Veiledning og rådgiving

Infosentrene på fakultetene har veiledningstilbud for studenter, og er oppmerksomme på at noen studenter har særlige utfordringer og trenger tilrettelegging i studiehverdagen. Fakultetene veileder og følger opp tilretteleggingsbehov knyttet til studiene, og henviser til SiOs tjenester hvis studenten har behov for noen å snakke med om psykiske helseutfordringer.

UiO har nettsider rettet mot studenter som strever i studiehverdagen

<https://www.uio.no/om/hms/korona/student/mental-helse-student-korona.html>

Fakultetene tilbyr veiledning til alle studenter som henvender seg, men har også flere proaktive veiledningstilbud. Studenter ved MN-fakultetet har over flere år tilbudt studentene veiledningssamtale gjennom ForVei -ordningen, et forebyggende veiledningstilbud for alle programstudenter i 2. semester. Ved JF-fakultetet er det iverksatt et proaktivt veiledningstilbud for å fange opp og følge opp studenter som strever før de faller for mye på etterskudd og/eller mister viktige kontaktpunkter i studiet. En gruppe studenter som har strøket på 3. studieår deltar også i Fønix-prosjektet med tilbud om faglig og personlig oppfølging av en lærer med mål om å bestå eksamen.

Studentprestene ved UiO oppleves som gode samtalepartnere for mange studenter. I samarbeid med studentprestene har Studieavdelingen våren 2021 igangsatt et prosjekt for å etablere et livssynsåpent samtalesenter for studenter. Samarbeidet mellom studentprestene og en nytilsatt "studenthumanist" i Oslo er allerede i gang, i tillegg til at en muslimsk samtalepartner i praksis på studentprestkontoret fra mars. Prestene opplever stor pågang fra studenter som ønsker en samtale om ulike livsutfordringer.

Rådgivnings og behandlingstilbud gjennom SiO Helse

SiO er ansvarlig for velferdstilbudet til studenter ved UiO. SiO Helse har både lavterskeltilbud og behandlingstilbud, og har fått ekstra midler fra regjeringen for å styrke innsatsen i 2021.

SiO Helse har ulike samtaletilbud til studenter, under overskriften “noen å snakke med”. SiO tilbyr individuelle samtaler og har par-, familie og gruppesamtaler samt et bredt kurstilbud, timebestilling og video-drop-in. “Studenter spør” er ens spørsmål- og svar tjeneste som er mye brukt, også fra studenter med spørsmål knyttet til psykisk helse.

2,5 millioner er satt av til SiOs delprosjekt “Peer Support”. Det er et tilbud hvor studenter i Oslo støtter hverandre. Det kan være snakk om sosial kontakt, livsmestring og støtte, samt å gjøre positive ting sammen og bidra til en god studenthverdag. Peers får veiledning, kursing og opplæring fra rådgiverne i SiO. Dette skal sikre forsvarlighet, beskytte Peers og sikre at studenter med alvorlige henvendelser får profesjonell hjelp.

SiO Helse har fått 2 millioner gjennom regjeringens tiltakspakke til behandlingstilbud for psykisk helse, samt 700.000 kroner fra byrådet i Oslo for å styrke dette arbeidet under pandemien. Mental Helse har fått 1,5 millioner kroner til en nasjonal studenttelefon, og 1 million til Mental Helse Ungdom sin chattetjeneste.

Arrangementer under Verdensdagen for psykisk helse

Temaet for Verdensdagen for psykisk helse 2021 er Livet under og etter en pandemi, med oppfordringene *Vær oppmerksom. Vær til stede. Følg opp*. Fakultetene ved UiO er i gang med å planlegge lokale aktiviteter for å markere dagen, og fakultetenes læringsmiljøkontakter har satt ned en arbeidsgruppe som utarbeider forslag til mulige felles aktiviteter for UiO.